

beslutade lagbestämmelser angående pressförbrytelser och deras bestraffning skulle i administrativ författning påbjudas att äfven för framtiden gälla, men tvifvel hos Senatorn uppstått huruvida ett sådant förfarande vore öfverensstämmande med landets grundlagar, fann Senatorn det vara önskvärdt att Prokuratorn i Kejs^{erliga} S^{enate}n, såsom högsta vårdare af lagernes efterlefnad, må föranledas att uti denna maktpåliggande fråga yttra sin mening, och ville Senatorn förty, för sin del, infordra detta yttrande, så mycket mera som Senatorn förmodade att Prokuratorn, härvid närvarande, kunde sådant genast afgifva.

10

Efter antecknandet häraf, afgaf Senatorn Snellman följande yttrande: – H. K. M:t har i nådig proposition till Ständerne år 1864. förklarar, att den derefter af Ständerne antagna och af H. M:t nådigst stadfästade lagen om tryckfrihet i Finland skulle intill nu pågående landtdags slut gälla till den kraft, som tillkommer öfrig af Monark och Ständer stiftad allmän lag.

Nu mera har H. K. M:t i proposition till landtdagen nådigst föreslagit att samma lag med särskilda deri gjorda ändringar må af Ständerne antagas att gälla intill utgången af år 1868. Enligt hvad känt är, hafva Ständerne icke antagit den nådiga propositionen och, i händelse H. K. M:t icke i nåder godkänner de af Ständerne föreslagna stadgandena, komma alltså från och med denna landtdags slut ingen af Monark och Ständer stiftad tryckfrihetslag att finnas gällande.

20

I det får Senaten nu framlagda förslaget ingå dock, jemte särskilda nya stadganden, äfven de bestämningar angående tryckfrihetsbrott och straffen för desamma, hvilka både af H. M:t och Ständerne ansetts erfordra båda Statsmakternes samstämmande beslut. Att i en administrativ författning påbjudas dessa lagbestämningar till efterlefnad, anser jag, i full öfverensstämmelse med hvad Prokuratorn härvid yttrat, vara stridande emot landets grundlagar, och får alltså, för min del, underdånigst afstyrka nådigt godkännande af sagde förslag.

30

Så beklagligt det än är, kan jag derföre under förevarande förhållanden icke påfinna och tillstyrka någon annan utväg till hindrande af pressens missbruk, än att antaga varnings och indragningssystemet jemte preventiva åtgärder, der nödvändigheten sådant påkallar till förekommande af förseelser, som i lag icke äro med straff belagda, samt att vid bestraffande af öfriga pressförbrytelser tillämpa gällande lag, för hvars förfullständigande jag underdånigst hemställer att H. K. M:t ville nådigst påbjudas det lagen angående falsk angifvelse och annan ärekränkning af den 26. November 1866, ||hvars verksamhet är bestämd att begynna den 1. Januari 1870,|| skall för pressförbrytelser blifna gällande från och med den dag, den nya presslagen kommer till efterlefnad.

40

699 C. T. OKER-BLOM – J. V. SNELLMAN 12. V 1867 HUB, SLSA JVS handskriftssamling

50 Högtärade Broder!

Med dagens post afgå till Kejs^{erliga} Senaten handlingarne om Kuusa donationsgoods inlösande af finska statsverket samt dess öfverlåtande åt bönderne under full besittningsrätt. Äfvenså medföljer protokollet öfver det sammanträde jag i anledning häraf på Senatens förordnande

egt med donationsbönderne å sagde lägenhet i denna sak.

Resultaterna af denna förrättning skyndar jag nu att meddela Bror till välvilligt bedömande.

Af protokollet och handlingarne inhemtas, att denna affär nu är lyckligen reglerad i enlighet med böndernes uttalade önskingar och såsom jag har skäl att tro till deras och donatoriernes ömsesidiga belåtenhet. Återstår följaktligen blott att Kejs^{erliga} Senaten fastställer köpevilkoren, hvilka jag anser vara antagliga och delvis äfven förmonliga såväl för statsverket som för bönderne, ty då en af donatorierna (förre innehafvarens enka) förklarar sig villig att sjelf bibehålla stommen om 23/24 mantal emot afdrag ifrån köpeskillingen af det ganska ansefliga priset af 16 500 rub^{el}, erfordras för inlösen af nämnde gods endast ett förskott af 25 000 rub^{el} i kontant af statsverket, hvilket förskott dessutom afbetalas i tvenne terminer eller med 12 500 rub^{el} i ryskt mynt efter kurs vid köpets afslutande och lika mycket året derpå i September månad. Hela afbetalningssumman för bönderne reducerar sig således till 65 000 rub^{el}, istället för uppgifna 81 500 rub^{el} för hela godset, stommen inberäknad. Af dessa 65 000 rub^{el} kvarstår hypotekslånet med 40 000 rub^{el}, hvarföre en kontant afbetalning af endast 25 000 rub^{el} kommer ifråga, som af statsverket förskottsvis borde 10 20

erläggas såsom ofvanföre uppgifvits.

Den för bönderne mer eller mindre onyttiga stommens öfvertagande af egarinnan med dertill hörande vidlyftiga åbyggnader, trädgårdsplanteringar etc. inverkar naturligtvis ganska betydligt på böndernes tillkommande afbetalningsskyldighet, hvilken kommer att icke öfverstiga men väl understiga beloppet af deras nuvarande årliga frälsreräntor och onera, förvandlade till penningar efter det emellan donatorierna och bönderne öfverenskomna priset, som i förbigående sagdt icke varit drygt, utan till och med något lägre än det fastställda markegångspriset. Då härtill kommer att egarinnan samtyckt att den af henne bibehållna stommen antar skattenatur och följaktligen kommer att i en framtid tillika med böndernes andelar erlägga grundränta till staten och likt hvarje annat skattehemman deltaga efter sitt mantal i alla onera, så tyckes mig att genom det nu stipulerade aftalet ett ganska godt resultat blifvit vunnet, eller 1:o att hela Kuusa frälsedonation med tiden öfvergår till skatte, 2:o att bönderne erhålla besittningsrätt till jorden emot erläggande af en mindre årlig amortering å statens förskott och hypotekslånet än deras närvarande, icke dryga prestanda till donationsinnehafvarene utgöra, och 3:o att statens förskott i kontant endast belöper sig till den jemförelsevis ringa summan af 25 000 rub^{el}, 30 40

afbetalbar i tvenne terminer och i ryskt mynt efter kurs. Under dessa vilkor inlöses en jordvidd af inalles 9 7/12 mantal om mer än 20 000 t^{un}n^kand^o ifrån frälse till skatte och bönderne tillvinna sig full egande rätt till sina lägenheter, innefattande en jordvidd af omkring 8 15/24 mantal eller vid pass 18 000 t^{un}n^kand^o och derutöfver.

Till närmare upplysning af dessa förhållanden bifogar jag härhos en kalkyl, som utvisar köpevilkorens beskaffenhet och hvarur en klar öfversigt af saken torde kunna vinnas.

Wid denna kalkyl är nu endast att anmärka, att i densamma böndernes nuvarande prestanda blifvit beräknade *i penningar* efter det emellan dem och donatorierna gällande priset. Detta pris är visserligen, såsom sagdt, icke högt eller något mindre än gällande markegång, men då en del af samma prestanda härintills utgått in natura har det för bönderne fallit sig lättare att utgöra desamma än om sagde prestanda förvandlas till penningar och utgå i kontant, hvarföre också jemförel-

sen emellan böndernes nuvarande och efter inlösen tillkommande utlagor måste med hänsyn härtill modifieras. Dessutom måste jag ännu anhålla att få fästa Brors synnerliga uppmärksamhet på följande omständighet. I Senatens skrifvelse angående vilkoren för inlösen står bland annat, att »bönderne under lagfartstiden och före skattebrefvens utfärdande böra i egenskap af landbönder erlægga till kronan *endast frälseräntan.*» Om meningen är att bönderne under lagfartstiden, d. v. s. under de 2. första åren, skola erlægga till kronan endast de *i kontant* betalade räntorna, så är en gifven följd att statsverket under dessa 2. år blir lidande, ty böndernes penningeutskylder till godsegarene hafva icke varit höga. Om åter afsigten är att *alla nuvarande prestanda* skola af dem utgöras till kronan och dessa prestanda komma att uttagas efter förvandling *i kontant* (och annorlunda än i kontant torde kronan väl, i så fall, icke kunna godtgöra sig desamma), så blir böndernes ställning ganska betryckt i början, ty naturaprestationen är dock vida lättare för bonden än motsvarande penningeutskyld. I detta sednare fall är missnöjet gifvet och bonden skall ifrån första dag af sin befrielse vara bragd i sorg och bekymmer, som kanske äro större än hvad han förr burit. Mången skall också gå från hus och hem och ödesmålen kanske icke blifva sällsynta, men resterna deremot betydliga. Detta torde dessutom äfven hafva den menliga påföljd att bönderne finna skäl att klaga öfver myndigheternas för dem obegripliga förfarande och grannarne varskodde häraf, frukta att sluta aftal med sine egendomsinnehafvare om inlösen af vidare donationsgods. Min tanke vore derföre att denna svårighet lättast afhjelpes derigenom, att bönderne genast efter köpets afslutande eller med 1868. års början finge börja med afbetalning på köpesumman till så stort belopp som amortering och ränta derpå utgör, inberäknadt statens förskott m. m. Sålunda är saken för bönderne enkel och klar och ingen blir lidande, hvarken statsverket eller bönderne.

Denna omständighet ber jag Dig nu, min högtärade Broder, noga öfverväga, ty den är af vigt för vidare operationer i detta syfte.

För öfrigt har jag att meddela Dig den glädjande nyhet, att enligt inkomna uppgifter kronans intrader detta år komma att utgå inom Wiborgs län med ganska ringa rester, delvis kanske till fullt belopp.

Ännu må anmärkas i afseende å inlösen af Kuusa donation, att om priset endast beräknas efter mantal eller tunnland och detta pris jämföres med hvad mantalet eller det ungefärliga tunnlandet kostat vid inlösen af t. ex. Tervus' donation i Kronoborg, så tyckes inlösesumman för Kuusa vara ganska högt tilltagen. Men denna beräkning efter mantal är i allmänhet osäker och sväfvande, ty mantalets egovidd och jordmonens beskaffenhet, äfvensom afsättningens lätthet och penningeförtjensten äro ganska skiljaktiga. Säkrare är att härvidlag beräkna köpevilkorens förmonlighet efter beloppet utgjorda frälseräntor, synnerligen då dessa under sednaste 10. år icke blifvit förhöjda såsom fallet är i Kuusa. Enligt denna sednare beräkning är inlösen af denna donation fördelaktig och måste föredras.

Med sann högaktning och tillgifvenhet tecknar jag min högtärade

50

Broders
trotjenare
Chr. Oker-Blom

Wiborg d. 12. Maj 1867.

P. S. Öfver foderbrist har ännu ej synnerligen klagats.